

(इंग्रजीमध्ये टंकलिखित न्यायनिर्णयाचे मराठीत भाषांतर)

हरियाणा राज्य आणि इतर

वि.

डी. एल. उप्पल

१९ जानेवारी, १९९६

(के. रामास्वामी आणि जी. टी. नानावटी, जे. जे.)

सेवा कायदा :

पेंशनरी फायदे - ग्रॅज्युइटी आणि इतर पेंशनच्या भरपाईचा आदेश देणाऱ्या हायकोर्टाने दिलेल्या विलंबाचा भरणा शेवटच्या काढलेल्या मानधनाच्या आधारे - वेतन - व्याजाच्या स्केलबाबतच्या अंतिम निर्णयाच्या अधीन राहूनही परवानगी आहे - रोखलेली : वेतन श्रेणीसंबंधी प्रकरण उच्च न्यायालयात प्रलंबित असल्याने, राज्य सरकार पेंशन निश्चित करू शकले नाही - ग्रॅज्युइटी आणि पेंशन व्याजासह देण्याबाबत उच्च न्यायालयाचा आदेश उलटला - राज्य सरकारला निर्विवाद स्केलवर पेंशनची गणना करण्याचे निर्देश दिले आणि प्रलंबित प्रकरणांमध्ये निर्णयाच्या अधीन राहून दोन महिन्यांत पेंशन द्यावी - चार आठवड्यांच्या आत ग्रॅज्युइटी द्यावी.

दिवाणी अपीलीय अधिकार क्षेत्र : १९९६ चे दिवाणी अपील क्रमांक २८५६.

१९९४ च्या सी. डब्ल्यू. पी. क्रमांक ८६८७ मधील पंजाब व हरियाणा उच्च न्यायालयाच्या २५.७.९४ चा निर्णय व आदेशावरून.

अपीलकर्त्यासाठी कु. इंदू मल्होत्रा यांच्यासाठी कु. निशा बागची.

प्रतिवाद्यांसाठी पंकज कालरा आणि बेलदेव कृष्णन.

न्यायालयाचा खालील आदेश देण्यात आला:

अनुमती दिली.

आम्ही दोन्ही बाजूंच्या वकिलांचे म्हणणे ऐकले आहे. हे अपील विशेष अनुमतीने पंजाब आणि हरियाणा उच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाने २५ जुलै, १९९४ रोजी १९९४ च्या सी. डब्ल्यू. पी. क्रमांक ८६८७ मध्ये दिलेल्या आदेशावरून उद्भवले आहे. प्रतिवादी ३१ जानेवारी, १९९४ रोजी सेवानिवृत्त झाला होता आणि त्याने त्याच्या पेन्शनचा दावा केला होता आणि त्याची पेन्शन अदा केली जात नसल्यामुळे, त्याने उच्च न्यायालयाच्या अधिकार क्षेत्राला आवाहन केले. चुकीच्या आदेशात, उच्च न्यायालयाने निकालाच्या तारखेपासून एका महिन्याच्या आत प्रतिवादीला १२% व्याजासह ग्रॅज्युइटी देण्याचे निर्देश दिले आहेत. तसेच प्रतिवादीचे पेन्शन त्याने शेवटच्या वेळी काढलेल्या मानधनाच्या आधारे निश्चित करण्याचे निर्देश दिले जे तो पात्र असलेल्या वास्तविक वेतनश्रेणीच्या संदर्भात घेतलेल्या अंतिम निर्णयाच्या अधीन असेल आणि ज्याच्या आधारावर पेन्शनची गणना केली जाऊ शकते. त्यानंतर भरलेली थकबाकी समायोजित केली जाईल.

त्यानुसार १२ टक्के वार्षिक दराने व्याजासह पेन्शन देण्याचे निर्देश देण्यात आले. त्यामुळे विशेष रजेद्वारे हे आवाहन करण्यात आले आहे.

पेन्शनच्या गणनेसंदर्भातील वाद प्रलंबित असताना पेन्शन निश्चित न केल्यास व्याजासह जबाबदारी कशी वाढवता येईल, हे पाहण्यासाठीच आम्ही नोटीस बजावली. प्रतिवादीची बाजू मांडणारे विद्वान वकील पंकज कालरा यांनी म्हटले आहे की, प्रतिवादीच्या पात्रतेची गणना उच्च न्यायालयाने आढळलेल्या शेवटच्या वेतनश्रेणीच्या आधारे केली जाईल जी वेतन निश्चितीनंतर समायोजित केली जाईल. विद्वान वकिलांच्या म्हणण्यानुसार, वेतन निश्चितीही योग्य पद्धतीने झाली आहे. त्यामुळे प्रतिवादीला देय पेन्शनची मोजणी करण्यात राज्यसरकारकडून निष्क्रियता दिसून येते. तो पुढे असा दावा करतो की अशाच स्थितीत असलेल्या व्यक्तींना पेन्शन दिली जात आहे, तर प्रतिवादीला ती नाकारली जात आहे, अपीलकर्त्याचा असा युक्तिवाद आहे की वेतनश्रेणी तात्पुरती निश्चित करण्यात आली असून हा विषय विचाराधीन आहे. जोपर्यंत निर्णय होत नाही, तोपर्यंत प्रतिवादीला देय पेन्शन निश्चित करण्यास राज्य असमर्थ आहे. या परिस्थितीत, प्रतिवादीला देय पेन्शन निश्चित करण्यात राज्याकडून कोणताही हरगर्जीपणा केला जात नाही.

संबंधित युक्तिवादांचा विचार केल्यानंतर उच्च न्यायालयाचे मत योग्य नाही, असे आमचे मत आहे. जोपर्यंत प्रतिवादी कोणत्या वेतनासाठी पात्र आहे हे निश्चित केले जात नाही, तोपर्यंत राज्य सरकार पेन्शन निश्चित करू शकत नाही आणि हेच प्रकरण आता उच्च न्यायालयात प्रलंबित आहे. विशेषतः वेतनश्रेणी निश्चित करण्यापूर्वी प्रतिवादीला कोणताही संदर्भ दिला जात नाही

आणि इतर अधीनस्थांच्या कारवाईवर राज्याने आक्षेप घेतला आहे यात शंका नाही.

अशा परिस्थितीत उच्च न्यायालयाचा आदेश उलटला आहे. अपीलकर्त्यांना पेन्शनची निर्विवाद वेतनश्रेणीवर गणना करण्याचे आणि निर्णयाच्या तारखेपासून दोन महिन्यांच्या कालावधीत ते देण्यात निर्देश दिले आहेत. ते प्रलंबित प्रकरणांतील निर्णयाच्या अधीन असेल. या आदेशाची प्रत मिळाल्यापासून सहा आठवड्यांच्या आत निर्णय घेण्याचे निर्देश राज्याला दिले आहेत. प्रतिवादीला देय असलेली ग्रॅज्युइटी आजपासून चार आठवड्यांत देण्यात निर्देशही राज्याला देण्यात आले आहेत.

अपील मंजूर आहे. खर्च नाही.

जी. एन.

अपील मंजूर.

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/ तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.

X-X-X-X